

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 21.12.2005
KOM(2005) 675 lopullinen

**KOMISSION KERTOMUS
NEUVOSTOLLE, EUROOPAN PARLAMENTILLE JA EUROOPAN TALOUS- JA
SOSIAALIKOMITEALLE**

**Toinen kertomus jäsenvaltion alueelta laittomasti vietyjen kulttuuriesineiden
palauttamisesta annetun neuvoston direktiivin 93/7/ETY soveltamisesta**

SISÄLLYS

1.	Johdanto	3
2.	Yleiset puitteet	3
3.	Ensimmäinen arviointikertomus direktiivin 93/7/ETY soveltamisesta (1993–1998)..	4
3.1.	Ensimmäisen arviointikertomuksen päätelmät	4
3.2.	Toimielinten vastaukset	4
4.	Ensimmäisen arviointikertomuksen jälkeinen kehitys.....	5
4.1.	Lainsäädännön muutos: direktiivi 2001/38/EY	5
4.2.	Kymmenen uuden jäsenvaltion liittymisvalmistelut.....	5
4.3.	Osallistuminen Euroopan kulttuuripääoman suojelemisen kohentamiseen: kulttuuriesineiden jäljittämistä koskeva tutkimus.....	5
4.4.	Hallinnollisen yhteistyön parantaminen: suuntaviivojen antaminen	6
5.	Direktiivin soveltaminen ajanjaksolla 1999–2003.....	6
5.1.	Jäsenvaltioiden soveltamista koskevien kertomusten sisältö.....	6
5.2.	Arvio direktiivin soveltamisesta	7
5.2.1.	<i>Viranomaisten välinen yhteistyö ja tietojen vaihto .....</i>	8
5.2.2.	<i>Palauttamiskanne.....</i>	8
5.2.3.	<i>Kulttuuriesineiden suojele .....</i>	8
6.	Päätelmät.....	9
6.1.	Jäsenvaltioiden välisen yhteistyön ja tietojen vaihdon kohentaminen.....	9
6.2.	Palauttamiskanteen määräajan pidentäminen	9
6.3.	Rahallisten kynnysten säilyttäminen.....	10
6.4.	Kertomuksen antaminen määräajoin.....	10
6.5.	Asian siirtäminen kulttuuriesineitä käsittelevälle neuvoa-antavalle komitealle	10

1. JOHDANTO

Maaliskuun 15 päivänä 1993 annetussa neuvoston direktiivissä 93/7/ETY¹ luodaan kansallisten viranomaisten yhteistyömenetelmät ja oikeudellinen menettely jäsenvaltion alueelta laittomasti vietyjen kulttuuriesineiden palauttamiseksi.

Direktiivin 16 artiklan 2 kohdassa säädetään, että komissio esittää joka kolmas vuosi Euroopan parlamentille, neuvostolle ja Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle arviointikertomuksen direktiivin täytäntöönpanosta.

Tämä asiakirja on toinen arviointikertomus ja kattaa aikavälin 1999–2003. Tässä arvioidaan direktiivin soveltamista 15 jäsenvaltiossa. Ensimmäinen arviointikertomus koski aikaväliä 1993–1998².

2. YLEISET PUITTEET

Yhteisön tasolla kulttuuriesineitä koskevat Euroopan yhteisön perustamissopimuksen (jäljempänä ”EY:n perustamissopimus”) määräykset, ja erityisesti ne määräykset, jotka koskevat tavaroiden vapaata liikkuvuutta. Erityisesti EY:n perustamissopimuksen 28 ja 29 artiklassa kielletään tuonnin tai viennin määrällisiä rajoituksia vaikutuksiltaan vastaavat toimenpiteet.

Kuitenkin 30 artiklassa säädetään, että 28 ja 29 artiklat eivät estä asettamasta sellaisia tuontia, vientiä tai kauttakuljetusta koskevia kieltoja tai rajoituksia, jotka ovat perusteltuja erityisesti ”taiteellisten, historiallisten tai arkeologisten kansallisaarteiden suojelemiseksi”. Jotta näitä kieltoja ja rajoituksia voidaan asettaa, niiden on joka tapauksessa oltava välttämättömiä ja suhteessa siihen tavoitteeseen, johon niillä pyritään, eivätkä ne näin ollen saa olla keino mielivaltaiseen syrjintään tai jäsenvaltioiden välisen kaupan peiteltyyn rajoittamiseen.

Tältä osin direktiivi 93/7/ETY on sisämarkkinoiden liitännäistoimi, jolla pyritään sovittamaan yhteen sisämarkkinoiden toiminta ja jäsenvaltioille EY 30 artiklan mukaisesti annettu lupaus varmistaa taiteellisina, historiallisina tai arkeologisina kansallisaarteina pidettyjen kulttuuriesineiden suojelu.

Direktiivin tavoitteena ei ole torjua kulttuuriesineiden laitonta vientiä. Siinä ei myöskään säädellä sitä, miten jäsenvaltiot voivat hyödyntää EY 30 artiklaa. Tämän artiklan nojalla jäsenvaltioilla on edelleen oikeus määritellä itse kansallisaarteensa ja antaa tarpeellisia kansallisia säädöksiä niiden suojelun varmistamiseksi.

---

¹ Neuvoston direktiivi 93/7/ETY, annettu 15 päivänä maaliskuuta 1993, jäsenvaltion alueelta laittomasti vietyjen kulttuuriesineiden palauttamisesta, EYVL L 74, 27.3.1993, s. 74, muutettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 96/100/ETY, annettu 17 päivänä helmikuuta 1997, EYVL L 60, 1.3.1997, s. 59, ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2001/38/EY, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2001, EYVL L 187, 10.7.2001, s. 43.

² Komission kertomus neuvostolle, Euroopan parlamentille ja Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle kulttuuriesineiden viennistä annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3911/92 ja jäsenvaltion alueelta laittomasti vietyjen kulttuuriesineiden palauttamisesta annetun neuvoston direktiivin 93/7/ETY soveltamisesta, KOM(2000) 325 lopullinen, 25.5.2000.

3. ENSIMMÄINEN ARVIOINTIKERTOMUS DIREKTIIVIN 93/7/ETY SOVELTAMISESTA (1993–1998)

3.1. Ensimmäisen arviointikertomuksen päätelmät

Ensimmäisessä arviointikertomuksessa³ todettiin, että direktiivin saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä on hidasta ja että sen soveltaminen myöhästyy. Todellinen soveltamisajanjakso ei siis ollut tarpeeksi pitkä, jotta voitiin pätevästi arvioida direktiivin tehokkuutta.

Arviointikertomuksessa korostettiin, että jäsenvaltiot arvioivat direktiivin tarpeelliseksi ja hyödylliseksi jäsenvaltioiden kulttuuripääoman suojelemisessa. Suurin osa jäsenvaltioista piti direktiivin luomaa oikeudellista kehystä myös riittävänä, vaikka jotkut toivoivat sen kehittämistä. Italia katsoi, että kanteen nostamiseksi säädettyä aikaa olisi pidennettävä yhdestä kolmeen vuoteen. Alankomaat ehdotti, että harkittaisiin, voisivatko yksityisetkin omistajat käyttää hyväkseen palauttamiskannetta.

Arviointikertomuksessa todetaan kuitenkin, että kansallisen ja yhteisön tason yhteistyö viranomaisten välillä ei ole käytännössä toteutunut. Tästä johtuen suurin osa jäsenvaltioista oli sen puolella, että yhteistyötä on parannettava. Lisäksi kulttuuriesineiden jäljittämisen parantaminen mainittiin hyödylliseksi asiaksi, kun otetaan huomioon, että laittomasti jäsenvaltioista viedyistä kulttuuriesineistä ei ole saatavilla tarpeeksi tietoa.

3.2. Toimielinten vastaukset

Euroopan parlamentin ja neuvoston vastauksissa ehdotettiin direktiivin parantamista.

Euroopan parlamentti katsoi päätöslauselmassaan⁴, että Euroopan unionin olisi toimivaltuuksiensa puitteissa myönnettävä, että kulttuuriesineiden laittoman viennin torjuminen on entistä tärkeämpää, ja että komissiolla on asiassa tärkeä tehtävä. Parlamentti teki erityisesti seuraavat esitykset:

- kanteen nostamiseksi säädetyn ajan, joka direktiivissä 93/7/ETY on 1 vuosi, muuttaminen
- kulttuuriesineiden laittoman kaupan torjumista koskevien yleisölle suunnattujen valistuskampanjoiden toteuttaminen 15 jäsenvaltiossa ja 10 ehdokasvaltiossa
- täydellisen ja julkisen luettelon laatiminen kaikista instituutioille sekä julkisille tai yksityisille säätiöille ja elimille kuuluvista kulttuuriesineistä ja
- kulttuuriesineiden laitonta kauppaa koskevan vihreän kirjan antaminen ja konkreettisten yhteisön tasoisten ehdotusten tekeminen kaupan torjumiseksi.

Kolmen viimeksi mainitun esityksen perusteella tehdyt toimet eivät ole tämän kertomuksen aiheena, koska tämä kertomus koskee ainoastaan direktiivin soveltamista.

---

³ Vrt. alaviite 2.

⁴ Euroopan parlamentin päätöslauselma, annettu 12 päivänä kesäkuuta 2001, komission kertomuksesta neuvostolle, Euroopan parlamentille ja Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle kulttuuriesineiden viennistä annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3911/92 ja jäsenvaltion alueelta laittomasti vietyjen kulttuuriesineiden palauttamisesta annetun neuvoston direktiivin 93/7/ETY soveltamisesta, EYVL C 53 E, 28.2.2002, s. 125, kohta 7.

Neuvosto puolestaan kehotti päätöslauselmassaan⁵ jäsenvaltioita hyödyntämään mahdollisimman laajalti direktiivin mukaista suojelua erityisesti tehostamalla hallinnollista yhteistyötä. Se kehotti komissiota ryhtymään seuraaviin toimiin:

- jatkamaan tehtyjen aloitteiden toteuttamista ja tarpeen vaatiessa laatimaan uusia aloitteita edistääkseen tehokkaammin jäsenvaltioiden kulttuuriperinnön suojelemista ja direktiivin toimintaa sekä
- kiinnittämään erityistä huomiota hallinnollisten rakenteiden ja voimavarojen käyttöönottoon uusissa jäsenvaltioissa, joiden vastuulla on Euroopan unionin uusien ulkorajojen suojeleminen.

4. ENSIMMÄISEN ARVIOINTIKERTOMUKSEN JÄLKEINEN KEHITYS

4.1. Lainsäädännön muutos: direktiivi 2001/38/EY

Ensimmäisen arviointikertomuksen mukaisesti direktiivillä 2001/38/EY⁶ muutetaan direktiivin 93/7/ETY liitettä niin, että 1 päivästä tammikuuta 2002 kansallisissa valuutoissa ilmaistut arvot muutetaan euroiksi ja korvataan rahallisten kynnysten ilmaisu ”ARVO: 0 (nolla)” ilmaisulla ”ARVO: Esineen arvolla ei ole merkitystä”. Kaikki jäsenvaltiot ovat saattaneet direktiivin osaksi kansallista lainsäädäntöä.

4.2. Kymmenen uuden jäsenvaltion liittymisvalmistelut

Komissio tutki direktiivin kansallisia täytäntöönpanotoimia 10 uudessa jäsenvaltiossa. Komissio tarjosi myös tarpeellista teknistä apua direktiivin täytäntöönpanemisen helpottamiseksi määräajassa. Komissio on kuitenkin käynnistänyt vuonna 2004 jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan menettelyn joitakin jäsenvaltioita vastaan, koska ne eivät ole ilmoittaneet kansallisista täytäntöönpanotoimista.

4.3. Osallistuminen Euroopan kulttuuripääoman suojelemisen kohentamiseen: kulttuuriesineiden jäljittämistä koskeva tutkimus

Vuoden 2004 lopussa päättyneen tutkimuksen päätavoitteena oli tutkia jäsenvaltioissa käytettäviä tiedonjaon rakenteita ja menetelmiä direktiivin liitteessä lueteltuja kulttuuriesineitä koskevien tietojen keräämiseksi, välittämiseksi ja vaihtamiseksi⁷.

Tutkimuksen mukaan jokaisen jäsenvaltion kulttuuripääoman suojelujärjestelmä koostuu kansallisaarteiden muodostamasta ytimestä, jota ei koskaan voida siirtää maan rajojen ulkopuolelle, toisella vyöhykkeellä olevista kulttuuriesineistä, joiden siirtoon tarvitaan lupa kansallisilta viranomaisilta, ja kolmannen vyöhykkeen esineistä, joita voidaan siirtää vapaasti ilman valvontaa, koska ne eivät ole kulttuurin kannalta niin merkittäviä. Tutkimuksessa

---

⁵ Neuvoston päätöslauselma, annettu 21 päivänä tammikuuta 2002, komission kertomuksesta neuvostolle, Euroopan parlamentille ja Euroopan talous- ja sosiaaliskomitealle kulttuuriesineiden viennistä annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3911/92 ja jäsenvaltioiden alueelta laittomasti vietyjen kulttuuriesineiden palauttamisesta annetun neuvoston direktiivin 93/7/ETY soveltamisesta, EYVL C 32, 5.2.2002, s. 3.

⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/38/EY, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2001, EYVL L 187, 10.7.2001, s. 43.

⁷ http://europa.eu.int/comm/enterprise/regulation/inst_sp/dir937_en.htm

todetaan, että jäljitettävyyttä voidaan varmistaa ainoastaan ytimessä olevien esineiden osalta, ja myös vähäisemmässä määrin toisen vyöhykkeen luvanvaraisesti siirrettävien esineiden osalta.

Tutkimuksessa suositellaan seuraavia toimia, jotta voidaan lisätä kulttuuriesineiden jäljitettävyyttä niitä jäsenvaltiosta toiseen siirrettäessä:

- yhdenmukaisen lupamallin käyttöönotto, kun kulttuuriesineitä siirretään yhteisön alueella
- yhteisön tasoisen tietokannan laatiminen, joka sisältää tiedot siirtoluvista ja kolmansiin maihin tapahtuneista siirroista
- kulttuuriesineiden merkitsemisjärjestelmän luominen sekä säännöllisiin tapaamisiin ja yhteisten teknisten välineiden käyttämiseen perustuvan verkoston perustaminen jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten yhteistyön vahvistamiseksi⁸.

4.4. Hallinnollisen yhteistyön parantaminen: suuntaviivojen antaminen

Direktiivin 17 artiklassa tarkoitettu kulttuuriesineitä käsittelevä neuvoa-antava komitea on antanut suuntaviivoja toimivaltaisten viranomaisten hallinnollisen yhteistyön parantamiseksi ja vahvistamiseksi perustamalla yhteys- ja tiedonvaihtoverkoston⁹. Suuntaviivat tarjoavat asianomaisille laitoksille ja asiasta kiinnostuneille henkilöille kaikki tarpeelliset tiedot, jotka koskevat kulttuuriesineiden vientiä kolmansiin maihin säätelevien yhteisön välineiden olemassaoloa ja laittomasti jäsenvaltiosta vietyjen esineiden palauttamista.

5. DIREKTIIVIN SOVELTAMINEN AJANJAKSOLLA 1999–2003

5.1. Jäsenvaltioiden soveltamista koskevien kertomusten sisältö

Koska käytettävissä ei ollut sitä täytöntöönpanoa koskevaa kertomusta, joka jäsenvaltioiden tulee toimittaa direktiivin 16 artiklan mukaan, komissio lähetti helmikuussa 2004 jäsenvaltioille kyselylomakkeen, jonka tavoitteena oli helpottaa jäsenvaltioiden antamien tietojen vertailtavuutta. Kaikki valtiot vastasivat, joskin maaliskuuta 2005 koskevaa viimeistä vastausta varten oli tarpeen lähettää useita muistutuksia. Direktiivin soveltamisesta vastuussa oleville keskusviranomaisille lähetettiin ylimääräinen kyselylomake maaliskuussa 2005. Syyskuun 2005 loppuun mennessä neljä valtiota (Ranska, Luxemburg, Alankomaat ja Itävalta) ei ollut vastannut kyseiseen toiseen kyselylomakkeeseen.

Jäsenvaltiot katsoivat, että direktiivi on hyödyllinen väline maasta vuodesta 1993 alkaen laittomasti vietyjen kansallisaarteiden palauttamiseksi. Vastauksista voidaan kuitenkin havaita seuraavaa:

- direktiiviä sovelletaan harvoin
- yhteisön tason toimivaltaisten viranomaisten yhteistyö ei ole riittävää

---

⁸ Tämä suositus on jo johtanut ensimmäisen tutkimushankkeen käynnistämiseen kuudennessa tutkimuksen puiteohjelmassa (2002–2006). Tämän arviointikertomuksen laatimisen aikana valmisteltiin uutta tutkimuksen ehdotuspyyntöä, joka koskee tehtäviä, joiden tarkoituksena on erityisesti helpottaa kulttuuriesineiden aitouden varmistamista, parantaa niiden jäljitettävyyttä ja merkitä niitä.

⁹ http://europa.eu.int/comm/taxation_customs/customs/customs_controls/cultural_goods/index_en.htm. Tämän arviointikertomuksen laatimisen aikaan näitä suuntaviivoja ollaan päivittämässä.

- keskusviranomaisilla ei ole riittävästi tietoja tarjolla siitä, miten direktiiviä on toteutettu käytännössä.

Jäsenvaltioiden ilmoittamat tilastotiedot siitä, miten direktiivin 93/7/ETY 4 ja 5 artiklaa on sovellettu, ovat liitteenä. Yhteensä on suoritettu viisi kulttuuriesineen tehokasta palautusta kansallisten viranomaisten yhteistyön tuloksena ilman, että olisi jouduttu turvautumaan oikeudellisiin menettelyihin, joista on säädetty direktiivissä 93/7/ETY. Kaksi kyseisen ajanjakson aikana käynnistettyä palautusmenettelyä oli edelleen kesken.

Lisäksi jäsenvaltioissa on tehty kaksitoista kulttuuriesineen etsimistä koskevaa ja yhdeksän kulttuuriesineen löytymistä koskevaa ilmoitusta. Alankomaat ilmoitti, että se on vastaanottanut kahdeksan esineen aitoutta koskevaa ilmoitusta, jotka tulivat kuudesta jäsenvaltiosta. Itävalta ilmoitti yhdestä tapauksesta.

Saksa ja Portugali ilmoittivat toteuttaneensa tarpeellisia toimia kulttuuriesineiden fyysisiksi suojelemiseksi. Italia kertoi, että Ranska ja Saksa olivat toteuttaneet sen eduksi väliaikaisia toimenpiteitä kulttuuriesineen palauttamiseksi. Kyseiset jäsenvaltiot eivät vahvistaneet tietoa.

Jäsenvaltiot nostivat kolme palauttamiskannetta direktiivin 5 artiklan nojalla. Kreikka nosti kaksi kannetta ja Ranska yhden.

Osa jäsenvaltioista, kuten Saksa ja Alankomaat, perustelivat direktiivin vähäistä soveltamista sillä, etteivät yleiset syyttäjät ja poliisiviranomaiset tunne direktiivin kansallisia täytäntöönpanosäädöksiä. Toiset jäsenvaltiot, kuten Espanja, arvioivat, että palauttamiskanteen nostamiseksi säädetty määräaika on liian lyhyt ja että sen vuoksi turvaudutaan mieluummin siviilioikeudellisen kanteen nostamiseen.

Tietyt jäsenvaltiot katsoivat, että kertomuksen antamisen määräaika voisi muuttua. Irlanti kannatti vuotuista kertomusta, Tanska ja Belgia puolestaan esittivät kertomuksen antamista 5 tai jopa 10 vuoden välein.

5.2. Arvio direktiivin soveltamisesta

Komissio toteaa kansallisissa kertomuksissa olevien tietojen perusteella, että artikloja 4 ja 5 on sovellettu harvoin. On kuitenkin vaikea tietää, vastaako tieto todellisia soveltamismääriä, koska komissiolla on ollut vaikeuksia vertailla jäsenvaltioiden toimittamia tietoja¹⁰. On käynyt jopa niin, että yksi jäsenvaltio on ilmoittanut, ettei se ole koskaan saanut esineen etsimistä koskevaa pyyntöä tai löytymistä koskevaa ilmoitusta, vaikka toinen jäsenvaltio on päinvastoin vahvistanut lähettäneensä sille sellaisen. Lisäksi hakemusten vähäinen määrä voi johtua seuraavista tekijöistä:

- valtiosta laittomasti viety kulttuuriesine ilmestyy uudelleen yleensä vasta keskimäärin 20–30 vuoden kuluttua
- direktiivin soveltamisalaan kuuluvat vain sen liitteessä luetellut kansallisaarteet.

---

¹⁰ Näiden vaikeuksien vuoksi komissio esitti 15 jäsenvaltion keskusviranomaisille hyväksyttäväksi liitteenä olevat taulukot.

5.2.1. Viranomaisten välinen yhteistyö ja tietojen vaihto

Kansallisista vastauksista käy ilmi, että hallinnollista yhteistyötä ja keskusviranomaisten välistä yhteydenpitoa ei ole usein sovellettu käytännössä, koska hakemuksia on tehty vähän.

Tietyt jäsenvaltiot, kuten Belgia ja Saksa huomauttivat, että jäsenvaltioiden välisissä ja valtioiden sisäisissä tietojen keruu- ja siirtojärjestelmissä on aukkoja.

Joka tapauksessa vaikuttaa siltä, että direktiivin soveltamisesta vastaavien keskusviranomaisten asianomaiset yksiköt eivät ole välittäneet riittävällä tavalla 4 artiklan mukaisesti toteutettuja toimia koskevia tietoja. Tästä johtuen keskusviranomaiset olivat sen puolella, että tietojen vaihtoa on parannettava kansallisella tasolla ja jäsenvaltioiden välillä direktiivin tehokkaan soveltamisen esteiden poistamiseksi.

Tanska, Ranska, Espanja, Italia, Portugali ja Yhdistynyt kuningaskunta korostivat direktiivistä vastuussa olevien viranomaisten välisen hyvän yhteisymmärryksen tuloksena saatuja tuloksia, mutta totesivat kuitenkin, että muiden keskusviranomaisten halukkuus yhteistyöhön on ollut vähäistä.

Kansallisen tason eri viranomaisten (kulttuuri, tulli, poliisi ja oikeuslaitos) yhteistyön taso kulttuuriesineiden alalla vaihtelee jäsenvaltioiden antamien tietojen perusteella maittain. Portugalin, Irlannin, Ranskan, Belgian, Italian ja Yhdistyneen kuningaskunnan kokemusten perusteella viranomaisten yhdistävän työryhmän olemassaolo tietojen vaihtoa ja hyviä käytäntöjä varten vaikuttaisi johtavan hyviin tuloksiin.

5.2.2. Palauttamiskanne

Jäsenvaltiot ovat nostaneet 5 artiklan nojalla kolme palauttamiskannetta aikavälillä 1999–2003. Kreikka on nostanut kaksi kannetta Saksaa vastaan ja Ranska yhden kanteen Belgiaa vastaan.

Palauttamiskanteiden vähäinen määrä voi selittyä yksinkertaisesti sillä, että jo pelkkä juridisen kanteen olemassaolo vaikuttaa myönteisesti haluun löytää ratkaisuja tuomioistuinten ulkopuolelta. Jäsenvaltioiden antamista vastauksista ei kuitenkaan käy ilmi direktiivin soveltamisen ansiosta tehtyjen vapaaehtoisten palautusten tarkkaa lukumäärää. Tietyt jäsenvaltiot (Kreikka, Espanja, Ranska ja Alankomaat) suosivat yleensä muita oikeudellisia keinoja kulttuuriesineiden palauttamiseksi, koska ehtoja pidetään liian rajoittavina palauttamiskanteen käyttämistä varten (laiton vienti vuodesta 1993 lähtien ja/tai yhden vuoden määräaika kanteen nostamiselle).

Lisäksi annettujen tietojen mukaan on todettava, että 6 artiklan määräyksiä, jotka koskevat jäsenvaltioiden välistä tietojen vaihtoa palauttamiskannetta käytettäessä, ei ole sovellettu.

5.2.3. Kulttuuriesineiden suojeleminen

Direktiivissä luodun kulttuuriesineiden palauttamisjärjestelmän tavoitteena on varmistaa jäsenvaltioiden kulttuuripääoman suojeleminen.

Jäsenvaltiot ovat yksimielisiä siitä, että vaikka direktiivi on luonteeltaan kulttuuripääomaa ennalta suojeleva, se ei sinällään ole väline, joka on suunniteltu torjumaan kulttuuriesineiden laitonta vientiä. Direktiivin tavoitteena ei olekaan säädellä kulttuuriesineiden vapaata liikkuvuutta. Sen vuoksi sen tehokkuutta ei pidä arvioida sen perusteella, miten se on vaikuttanut kulttuuriesineiden laittoman viennin torjumiseen.

Kun kuitenkin otetaan huomioon jäsenvaltioiden ja yhteisön toimielinten kiinnostus jatkaa aktiivisesti kulttuuriesineiden laittoman viennin torjumista, komissio arvioi, että olisi tarpeen tutkia yksityiskohtaisesti asiakirjassa olevia kulttuuriesineen jäljitettävyyttä koskevia suosituksia. Vaikka asiakirjan päätelmät eivät kuulukaan direktiivin soveltamisalaan, komissio ehdottaa, että kulttuuriesineitä käsittelevä neuvoa-antava komitea kokoaa asianmukaisen asiantuntijaryhmän käynnistämään keskustelun asiasta.

Euroopan parlamentin päätöslauselmassaan¹¹ tekemän pyynnön mukaisesti komissio tutkii mahdollisuutta antaa tiedonanto EU:n alueella liikkuvista kulttuuriesineistä erityisesti jäsenvaltioissa vallitsevan tilanteen osalta.

6. PÄÄTELMÄT

6.1. Jäsenvaltioiden välisen yhteistyön ja tietojen vaihdon kohentaminen

Direktiivin 93/7/ETY soveltamisen arviointi ajanjaksolla 1999–2003 antaa viitteitä siitä, että hallinnollisessa yhteistyössä ja jäsenvaltioiden välisessä yhteydenpidossa, jotka ovat perustavanlaatuisia edellytyksiä jäsenvaltioiden kulttuuripääoman suojelemiseksi ja puolustamiseksi, on puutteita.

Puutteiden korjaamiseksi komissio suunnittelee seurantatoimia, jotka kohdistetaan hallinnollisen yhteistyön kohentamiseksi suuntaviivojen suosituksiin. Seurantatoimien avulla voidaan valvoa suuntaviivojen toteuttamista ja arvioida niiden asianmukaisuutta todellisiin tarpeisiin nähden. Komissio arvioi, että on tarpeen edistää kohdennetusti kansallisella ja yhteisön tasolla toimia, joiden tavoitteena on korjata yhteistyössä olevat puutteet yhteisön kulttuuriesineiden suojelemisjärjestelmän toimivuuden varmistamiseksi ja direktiivin 93/7/ETY soveltamisen helpottamiseksi. Tietyt jäsenvaltiot kuten Espanja ja Saksa halusivat ottaa käyttöön menetelmän direktiivin 4 artiklan soveltamiseksi, jos menetelmällä voitaisiin kohentaa jäsenvaltioiden välistä hallinnollista yhteistyötä ilman, että se aiheuttaisi lisää byrokraattisia kieroja. Esimerkiksi Tanska katsoo, että on tärkeää säätää määräaika yhteistyöpyyntöön annettavalle vastaukselle. Toiset jäsenvaltiot eivät puolestaan olleet suostuvaisia yhteiseen menettelyyn. Komissio katsoo, että on ennen aikaista tehdä päätelmiä tässä vaiheessa.

6.2. Palauttamiskanteen määräajan pidentäminen

Jäsenvaltiot arvioivat, että palauttamiskanteen nostamiselle määrätty yhden vuoden määräaika on riittämätön. Ne esittävät määräajan pidentämistä kolmeen vuoteen. Pyyntö oli esitetty jo ensimmäisessä arviointikertomuksessa.

Sillä varauksella, mitä kulttuuriesineitä käsittelevä neuvoa-antava komitea neuvotteluissaan toteaa, direktiivin 7 artiklan 1 kohtaa voidaan muuttaa niin, että määräaika muutetaan kolmeksi vuodeksi siitä päivästä lähtien, kun kantajavaltio sai tiedon siitä, missä esine sijaitsee, ja kuka on sen hallussapitäjä tai omistaja.

---

¹¹ Vrt. alaviite 4.

6.3. Rahallisten kynnysten säilyttäminen

Direktiivissä säädetään, että joka kolmas vuosi neuvosto tutkii komission ehdotuksesta ja tarvittaessa saattaa ajan tasalle direktiivin liitteessä tarkoitettut rahalliset kynnykset yhteisön taloudellisten ja rahapoliittisten indikaattorien mukaisesti.

Tätä kertomusta varten annetut jäsenvaltioiden vastaukset eivät olleet yksimielisiä. Tietyt jäsenvaltiot, kuten Espanja, Itävalta ja Ruotsi, katsoivat, että kynnykset olivat liian korkeita, ja että ne estivät riittävän suojelun varmistamisen. Toiset jäsenvaltiot, kuten Yhdistynyt kuningaskunta, nostaisivat mieluummin kynnyksiä, jotta voitaisiin lyhentää direktiivissä 93/7/ETY tarkoitettujen kulttuuriesineiden luetteloa. Koska lähestymistavoissa on edelleen jo ensimmäisessä kertomuksessa korostettuja eroja, komissio ei aio ehdottaa kynnysten päivittämistä tässä vaiheessa.

6.4. Kertomuksen antaminen määräajoin

Kun otetaan huomioon, että jäsenvaltioilta on vaikea saada tietoja direktiivin soveltamisesta, ja että direktiivin 4 ja 5 artiklaa on sovellettu harvoin, komissio arvioi, että ei ole välttämätöntä säilyttää 16 artiklassa määrättyä velvoitetta laatia kertomusta joka kolmas vuosi.

6.5. Asian siirtäminen kulttuuriesineitä käsittelevälle neuvoa-antavalle komitealle

Komissio aikoo esittää komitealle edellä mainitut kysymykset.

* * *

- Komissio pyytää Euroopan parlamenttia, neuvostoa ja Euroopan talous- ja sosiaalikomiteaa ottamaan huomioon tämän kertomuksen.
- Tämän kertomuksen valossa komissio kuulee kulttuuriesineitä käsittelevää neuvoa-antavaa komiteaa niistä ehdotuksista, joita on tehty direktiivin 93/7/ETY muuttamiseksi ja jotka koskevat palauttamiskanteiden nostamisen määräaika ja kertomusten laatimistiheyttä.

ANNEXE

Tableaux des restitutions, des actions en restitution et des actions de coopération administrative entre les Etats membres de 1999 à 2003¹²

- **Récapitulatif des restitutions (toutes à l'amiable en dehors de la procédure de restitution juridictionnelle)**

Année	Etat restituant	Etat requérant	Objet
2003	Royaume uni	Portugal	Manuscrits d'archives du XVIII siècle
?	Royaume uni	Suède	Livres
2001	Portugal	Espagne	Peinture « Romany» de Frederico Madrazo Kuntz
2000	Pays-Bas	Autriche	Tableau
2003	Pays-Bas	Royaume uni	Manuscrits

- **Récapitulatif des négociations en vue de la restitution à l'amiable**

Année	Etat restituant	Etat requérant	Résultat
?	Allemagne	Italie	En cours
2002	Pays-Bas	Italie	En cours (cuirasse)

- **Récapitulatif des demandes de restitution introduites (article 5 de la directive 93/7/CEE)**

Année	Requérant	Requis	Objet
2002	Grèce	Allemagne	438 antiquités d'origine grecque
2003	Grèce	Allemagne	13 antiquités d'origine grecque
2003	France	Belgique	Archives publiques (33.000 documents)

- **Demande de recherche d'objet (article 4, 1 de la directive 93/7/CEE)**

Année	Requérant	Requis	Résultat
2003	Pays-Bas	Royaume Uni	Suite un accord entre les parties, les objets ont été renvoyés aux Pays-Bas sans besoin d'appliquer la directive
2003	Allemagne	Royaume uni	La sortie d'Allemagne n'était pas

¹² Source / Mesures communiquées par les autorités centrales chargées de l'application de la Directive 93/7/CEE à la Commission européenne

			illicite
2003	Allemagne (Peinture de Degas)	Autriche	Aucun résultat. Le tableau n'est pas connu en Autriche
2001	Autriche (Diplôme militaire romain)	Allemagne	Aucun résultat, faute d'intervention des autorités
1999 2000	Italie (2)	Pays-Bas	Régulé en dehors du cadre de la directive
?	Italie	Allemagne	En cours
?	Portugal	Espagne	En cours
?	Espagne	Allemagne	Sans succès (Tableau de Bernardo Belotto)
?	Grèce (2)	Allemagne	Saisie des objets
?	Italie	Pays-Bas	?

• **Notifications de découverte d'objet (article 4, 2 de la directive 93/7/CEE)**

Année	Etat notifiant	Etat notifié	Résultat
2003	Royaume uni	France	Les autorités françaises ont accordé une autorisation avec effet rétroactif et les autorités britanniques ont pu accorder la licence d'exportation
2001 (1) 2003 (2)	Royaume-Uni (3)	Portugal	Dans deux cas, les autorités portugaises ont accordé une autorisation avec effet rétroactif et les autorités britanniques ont pu accorder la licence d'exportation. Dans l'autre cas, le bien culturel a été renvoyé au Portugal sur une base volontaire, suite à l'intermédiation des autorités britanniques entre le possesseur et les autorités portugaises.
2003	Allemagne (objets grecs)	Autriche	Sans résultat : Renonciation à la restitution faute des conditions
1999	Italie (Reliefs gotiques)	Autriche	Sans résultat : l'origine n'a pas pu être déterminé
1999	Autriche	Italie	?
?	Espagne	Italie	En cours
2002	France	Grèce	Interdiction de la vente

ANNEX

Tables showing returns and instances of administrative cooperation between Member States 1999-2003¹³

- **List of returns (all amicable settlements outside the legal return procedure)**

Year	Returning State	Requesting State	Object
2003	UK	Portugal	Archive of Manuscripts from the 18th century
?	UK	Sweden	Books
2001	Portugal	Spain	Painting “Romany” of Frederico Madrazo Kuntz
2000	Netherlands	Austria	Painting
2003	UK	Netherlands	Manuscripts

- **Summary of ongoing requests for return**

Year	Returning State	Requesting State	Result
?	Germany	Italy	ongoing
2002	Netherlands	Italy	ongoing (armour)

- **List of legal return procedures (article 5 of directive 93/7/EEC)**

Year	Requesting State	Requested State	Object
2002	Greece	Germany	438 antiquities of Greek origin
2003	Greece	Germany	13 antiquities of Greek origin
2003	France	Belgium	Public archives (33.000 documents)

- **List of requests for search (article 4, 1 of Directive 93/7/EEC)**

Year	Requesting State	Requested State	Result
2003	Netherlands	UK	Due to an agreement between the parties, the objects were returned to the Netherlands without the need to apply the Directive.
2003	Germany	UK	Removal from Germany was not unlawful.

---

¹³ Source / Mesures notified by the central authorities charged with the application of Directive 93/7/EEC to the European Commission.

2003	Germany (painting of Degas)	Austria	No result. The painting is not known in Austria.
2001	Austria (Latin military diploma)	Germany	No result for lack of intervention by the authorities.
1999 2000	Italy (2)	Netherlands	Resolved outside the ambit of the Directive.
?	Italy	Germany	Ongoing
?	Portugal	Spain	ongoing
?	Spain	Germany	Without success (Painting of Bernardo Belotto)
?	Greece (2)	Germany	Securing of the objects
?	Italy	Netherlands	?

• **Notifications of discoveries (Article 4, 2 of Directive 93/7/EEC)**

Year	Notifying State	Notified State	Result
2003	UK	France	The French authorities have granted retroactive authorisation and the British authorities have issued an export licence.
2001 (1) 2003 (2)	UK (3)	Portugal	In two cases the Portuguese authorities granted retroactive authorisation and the British authorities issued export licences. In the other case, the article has been sent back to Portugal on a voluntary basis following mediation by the British authorities between the holder and the Portuguese authorities.
2003	Germany (objects of Greek origin)	Austria	No result. Restitution abandoned for lack of conditions.
1999	Italy (gothic reliefs)	Austria	No result. Origin could not be determined. Item returned to owner.
1999	Austria	Italy	?
?	Spain	Italy	ongoing
2002	France	Greece	Prohibition of the sale

ANHANG

Tabellarische Übersicht über Rückgaben, Rückgabemaßnahmen und Zusammenarbeit im Verwaltungsbereich zwischen Mitgliedsstaaten 1999-2003¹⁴

- **Rückgaben (Einigung außerhalb des Rückgabeverfahrens)**

Jahr	Ersuchter Mitgliedstaat	Ersuchender Mitgliedstaat	Objekt
2003	Vereinigtes Königreich	Portugal	Archiv von Manuskripten aus dem 18. Jahrhundert.
?	Vereinigtes Königreich	Schweden	Bücher
2001	Portugal	Spanien	Gemälde mit dem Titel "Romany" von Frederico Madrazo Kuntz
2000	Niederlande	Österreich	Gemälde
2003	Vereinigtes Königreich	Niederlande	Manuskripte

- **Liste der laufenden Verhandlungen, die auf eine Einigung außerhalb des Rückgabeverfahrens gerichtet sind**

Jahr	Ersuchter Mitgliedstaat	Ersuchender Mitgliedstaat	Ergebnis
?	Deutschland	Italien	laufend
2002	Niederlande	Italien	laufend (Harnisch)

- **Liste der eingeleiteten Rückgabeverfahren (Artikel 5 der Richtlinie 93/7/EWG)**

Jahr	Ersuchender Mitgliedstaat	Ersucher Mitgliedstaat	Objekt
2002	Griechenland	Deutschland	438 Antiquitäten griechischer Herkunft
2003	Griechenland	Deutschland	13 Antiquitäten griechischer Herkunft
2003	Frankreich	Belgien	Öffentliches Archiv (33.000 Dokumente)

---

¹⁴ Quelle: Maßnahmen, über die die für die Anwendung der Richtlinie 93/7/EWG zuständigen Behörden die Europäische Kommission benachrichtigt haben.

- **Anträge auf Nachforschung nach Kulturgütern (Artikel 4 Absatz 1 der Richtlinie 93/7/EWG)**

Jahr	Ersuchender Mitgliedstaat	Ersuchter Mitgliedstaat	Ergebnis
2003	Niederlande	Vereinigtes Königreich	Dank eines Abkommens zwischen den Parteien wurden die Kulturgüter in die Niederlande zurückgebracht, ohne die Richtlinie anwenden zu müssen.
2003	Deutschland	Vereinigtes Königreich	Verbringung aus Deutschland war nicht unrechtmäßig.
2003	Deutschland (Degas-Gemälde)	Österreich	Kein Ergebnis. Das Gemälde ist in Österreich unbekannt.
2001	Österreich (Römisches Militärzeugnis)	Deutschland	Kein Ergebnis, weil die Behörden nicht eingegriffen haben.
1999 2000	Italien (2)	Niederlande	Der Fall wurde außerhalb der Richtlinie gelöst.
?	Italien	Deutschland	laufend
?	Portugal	Spanien	laufend
?	Spanien	Deutschland	Ohne Erfolg (Gemälde von Bernardo Belotto)
?	Griechenland (2)	Deutschland	Sicherstellung der Kulturgüter
?	Italien	Niederlande	?

- **Notifizierung über das Auffinden von Kulturgütern (Artikel 4 Absatz 2 der Richtlinie 93/7/EWG)**

Jahr	Notifizierender Mitgliedstaat	Notifizierter Mitgliedstaat	Ergebnis
2003	Vereinigtes Königreich	Frankreich	Die französischen Behörden haben eine rückwirkende Genehmigung erteilt und die britischen Behörden haben eine Ausfuhrgenehmigung ausgestellt.
2001 (1) 2003 (2)	Vereinigtes Königreich (3)	Portugal	In zwei Fällen haben die portugiesischen Behörden eine rückwirkende Genehmigung erteilt und die britischen Behörden haben Ausfuhrgenehmigungen ausgestellt. Im dritten Fall wurde das Kulturgut auf freiwilliger Basis nach Portugal zurückgeschickt, nachdem die britischen Behörden zwischen dem

			Besitzer und den portugiesischen Behörden vermittelt haben.
2003	Deutschland (Kulturgüter griechischer Herkunft)	Österreich	Kein Ergebnis. Rückgabeverfahren wurde abgebrochen wegen mangelnder Bedingungen.
1999	Italien (gotische Reliefs)	Österreich	Kein Ergebnis. Die Herkunft der Gegenstände konnte nicht bestimmt werden.
1999	Österreich	Italien	?
?	Spanien	Italien	laufend
2002	Frankreich	Griechenland	Verkauf des Gegenstandes wurde verboten.